

Maonyo Sambamba - Nambari Moja

Ufunuo wa Yesu Kristo: Kuelewa Onyo la Mwisho kwa Binadamu

Jeff Pippenger

2023-08-08

“Ufunuo wa Yesu Kristo” hufunuliwa kwa watu wa Mungu wakati “wakati umekaribia.” Ujumbe wa mwisho wa onyo kwa wanadamu hutolewa muda mfupi kabla ya kufungwa kwa muda wa rehema kwa wanadamu, na ujumbe huo wa mwisho unawakilishwa katika mistari kadhaa ya kinabii katika Biblia. Katika Ufunuo kumi na nne, ujumbe huo wa mwisho wa onyo unawakilishwa na malaika watatu.

Nikaona malaika mwingine akiruka katikati ya mbingu, mwenye Injili ya milele awahubiri wakao juu ya nchi, na kila taifa, na kabila, na lugha, na jamaa, akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu, na mpeni utukufu; kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; na msujudieni yeye aliyezifanya mbingu, na nchi, na bahari, na chemchemi za maji.

Kisha malaika mwingine akafuata, akisema, Babeli imeanguka, imeanguka, mji ule mkuu, kwa sababu aliwanyesha mataifa yote mvinyo wa ghadhabu ya uasherati wake.

Na malaika wa tatu akawafuata, akisema kwa sauti kuu, Mtu yeyote akimwabudu yule mnyama na sanamu yake, na kupokea chapa yake katika paji la uso wake, au mkononi mwake, huyo atakunywa divai ya ghadhabu ya Mungu, iliyomiminwa bila kuchanganywa katika kikombe cha hasira yake; naye atateswa kwa moto na kiberiti mbele ya malaika watakatifu, na mbele ya Mwanakondoo; na moshi wa mateso yao hupanda juu hata milele na milele; wala hawana raha mchana wala usiku, waabuduo yule mnyama na sanamu yake, na mtu yeyote apokeaye chapa ya jina lake. Hapa ndipo uvumilivu wa watakatifu ulipo; hapa wapo wale wazishikao amri za Mungu, na imani ya Yesu. Ufunuo 14:6-12.

Katika sura ya kumi na nane ya Ufunuo, ujumbe ule ule unatangaza anguko la Babeli.

Na baada ya mambo haya nikamwona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, mwenye uwezo mkubwa; nayo nchi ikaangazwa kwa utukufu wake. Akapaza sauti kwa nguvu kubwa, akisema, Babeli ile kuu imeanguka, imeanguka, na imekuwa makao ya mashetani, na ngome ya kila roho chafu, na kizimba cha kila ndege mchafu na mwenye kuchukiwa. Kwa maana mataifa yote wamekunywa mvinyo wa ghadhabu ya uasherati wake, na wafalme wa nchi wamefanya uasherati pamoja naye, na wafanyabiashara wa nchi wametajirika kwa wingi wa anasa zake. Nami nikasikia sauti nyingine kutoka mbinguni ikisema, Tokeni kwake, enyi watu wangu, ili msishiriki dhambi zake, wala msipokee mapigo yake. Kwa maana dhambi zake zimefika mpaka mbinguni, naye Mungu amekumbuka maovu yake. Ufunuo 18:1-5.

Mstari wa historia ya kinabii, au tunaweza kusema mfululizo wa matukio unaowakilishwa na yule malaika anayecianga dunia kwa utukufu wake katika sura ya kumi na nane, unaonyesha matukio yanayopelekea kufungwa kwa hukumu, kufungwa kwa mlango wa rehema, na mapigo saba ya mwisho. Historia ya kinabii iliyoonyeshwa katika sura ya kumi na nane inaenda sambamba na

mfululizo wa historia ya kinabii unaowakilishwa na malaika watatu wa sura ya kumi na nne.

Mungu ameweka ujumbe wa Ufunuo 14 mahali pake katika mfululizo wa unabii, na kazi yake haipaswi kukoma hadi mwisho wa historia ya dunia hii. Ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili bado ni kweli kwa wakati huu, na unapaswa kwenda sambamba na huu ufuatao. Malaika wa tatu hutangaza onyo lake kwa sauti kuu. ‘Baada ya mambo haya,’ akasema Yohana, ‘nilimwona malaika mwingine akishuka kutoka mbinguni, akiwa na mamlaka kuu, na nchi ikaangaziwa kwa utukufu wake.’ Katika mwangaza huu, nuru ya ujumbe wote watatu imeunganishwa. The 1888 Materials, 803, 804.

Malaika watatu wa sura ya kumi na nne, wakiruka katikati ya mbingu, wanaashiria ujumbe wa dunia nzima unaohitimishwa na chapa ya mnyama na kufungwa kwa kipindi cha rehema. Katika sura ya kumi na nane, dunia yote imeangazwa na utukufu wa yule malaika, ambaye ujumbe wake pia unahitimishwa na kufungwa kwa kipindi cha rehema.

Ujumbe unaowakilishwa kwa ishara na malaika watatu katika sura ya kumi na nne, na unaowakilishwa pia na malaika anayeshuka katika sura ya kumi na nane, ni vielelezo viwili vya ujumbe uleule wa onyo. Hakuna chochote cha kurudia-rudia katika Biblia, hakuna kinachopotea bure. Ukweli kwamba ujumbe huo huo umetambuliwa zaidi ya mara moja na Yohana unasisitiza umuhimu wa ujumbe huo, na unaonyesha mbinu ya kimungu ya kufundisha ambayo ni kanuni ya kibiblia iitwayo "rudia na panua." Kuleta pamoja mistari miwili ya historia ya kinabii hufunua kweli ambazo zisingetambuliwa katika kila mstari ukiangaliwa kando na mwingine. Leo hii ukiwaleta mashahidi wawili wa tukio moja mahakamani kutoa ushahidi, huenda wakatoa taarifa zinazokinzana kabisa kulingana na itikadi zao za kisiasa au kijamii. Hali haiko hivyo kwa mashahidi wa Biblia; daima wanakubaliana, na ikionekana kwako kwamba hawakubaliani, basi unaangalia jambo fulani vibaya.

Mifano miwili tunayoangalia ndiyo uleule ujumbe wa onyo ambao kitabu cha Malaki kinaonyesha kama kurejea kwa nabii Eliya. Ujumbe wote watatu huja kabla ya kufungwa kwa mlango wa rehema—kwa kuwa ujumbe wa onyo uliomo katika mistari yote mitatu ya unabii hautolewi tu kabla ya kufungwa kwa mlango wa rehema, bali kufungwa kwa mlango wa rehema ndiko rejea lenyewe, mada, ukipenda, ya kila mojawapo ya maonyo hayo. Kwa kweli, ikiwa ujumbe wowote wa onyo unatangazwa au kuonyeshwa kwa mfano na nabii yeyote, ni onyo lilelile kama lile la Ufunuo 14 na 18, na unabii wa Eliya wa Malaki.

Mistari hii mitatu ya unabii inaweza kuonyeshwa kwa urahisi kuwa inaenda sambamba. Pamoja na hayo, kuna vyanzo viwili vikuu vya taarifa katika unabii wa kibiblia. Kimoja ni utambuzi wa mlolongo wa matukio yanayojiri mwishoni mwa dunia. Chanzo kingine cha taarifa ni uonyeshaji wa shughuli za manabii zinazoambatana na ujumbe unaoainisha matukio ya wakati ujao.

Kuna kanuni mbili zinazostahili kuzingatiwa kuhusiana na mawazo haya. Ya kwanza ni kwamba manabii wote huzungumza kuhusu mwisho wa dunia, ambapo ndipo wakati wa rehema hufungwa.

“Kila mmoja wa manabii wa kale hakunena sana kwa ajili ya wakati wao wenyewe kama kwa ajili ya wakati wetu, hivi kwamba unabii wao una nguvu kwa ajili yetu. ‘Basi mambo hayo yote yaliwapata wao ili yawe vielelezo; tena yakaandikwa ili kutuonya sisi, ambao miisho ya

dunia imetufikia.' 1 Wakorintho 10:11. 'Wala hawakujitumikia wenyewe, ila walituhudumia sisi katika hayo ambayo sasa mmehubiriwa na wale waliowahubiria injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni; mambo hayo ambayo malaika hutamani kuyachunguza.' 1 Petro 1:12...."

"Biblia imekusanya na kufunga pamoja hazina zake kwa ajili ya kizazi hiki cha mwisho. Matukio yote makuu na mambo yenye uzito ya historia ya Agano la Kale yamekuwa yakijirudia, na bado yanajirudia, katika kanisa katika siku hizi za mwisho." Ujumbe Teule, kitabu cha 3, 338, 339.

Ujumbe wote wa kinabii wa Biblia "unatuhusu sisi" "ambao mwisho wa ulimwengu umetufikia." Kanuni hiyo, kwa kushirikiana na kanuni nyingine inayotambua "mambo" ambayo Roho Mtakatifu ameyaunda, "katika utoaji wa unabii" na pia "katika matukio yaliyoonyeshwa," zinatia nguvu dai kwamba matukio ya kinabii ya mwanzoni mwa unabii huwa mfano wa na huenda sambamba na matukio ya kinabii ya mwishoni mwa unabii wowote.

Kuna haja ya utafiti wa karibu zaidi wa neno la Mungu; hasa vitabu vya Danieli na Ufunuo vinapaswa kupewa umakini kama haujawahi kutolewa hapo kabla katika historia ya kazi yetu. Huenda tukawa na machache ya kusema katika baadhi ya mambo kuhusu mamlaka ya Roma na upapa; lakini tunapaswa kuelekeza umakini kwenye yale ambayo manabii na mitume wameandika chini ya uvuvio wa Roho Mtakatifu wa Mungu. Roho Mtakatifu amepanga mambo namna hiyo, katika kutolewa kwa unabii na katika matukio yaliyoonyeshwa, ili kufundisha kwamba chombo cha kibinadamu kinapaswa kuwekwa kando, kifichwe ndani ya Kristo, na kwamba Bwana Mungu wa mbinguni na sheria yake vinapaswa kutukuzwa. Soma kitabu cha Danieli. Taja, nukta kwa nukta, historia ya falme zinazowakilishwa humo. Ushuhuda kwa Wahudumu, 112.

Ile "Roho Mtakatifu amepanga mambo jinsi hiyo, katika utoaji wa unabii na katika matukio yaliyoonyeshwa." Katika "utoaji wa unabii na matukio yaliyoonyeshwa" "mambo" yamekuwa "yamepangwa jinsi hiyo" na "Roho Mtakatifu" kiasi kwamba "utoaji wa unabii" na "matukio yaliyoonyeshwa" vinapaswa kutambuliwa kuwa yamevuviwa na kutumiwa katika taswira ya kinabii ya mwisho wa ulimwengu.

Yohana alipewa unabii kutoka kwa Gabrieli na akaambiwa auandike katika kitabu na autume kwa makanisa. Kisha alikuwa akiteswa na Roma; aliwekwa uhamishoni kwa namna ambayo ingelingana na kile ambacho ulimwengu leo ungekiita 'black-site'. Katika historia hiyo, Yohana alikuwa ametengwa na wanadamu kama ilivyo kwa mfungwa yeyote huko Guantanamo Bay.

Yohana anabainisha kwamba maono yalitokea alipokuwa akiabudu katika Sabato ya siku ya saba, ambayo ni Siku ya Bwana.

Kwa maana Mwana wa Adamu ndiye Bwana hata wa siku ya Sabato. Mathayo 12:8.

Alipokuwa akiabudu katika Roho, alisikia sauti kuu nyuma yake.

Mimi Yohana, nami ni ndugu yenu na mwenzi katika dhiki, na katika ufalme na uvumilivu wa Yesu Kristo, nilikuwa katika kisiwa kiitwacho Patmo, kwa ajili ya neno la Mungu, na kwa ajili

ya ushuhuda wa Yesu Kristo. Nilikuwa katika Roho siku ya Bwana, nikasikia nyuma yangu sauti kuu, kama ya tarumbeta, ikisema, Mimi ni Alfa na Omega, wa kwanza na wa mwisho; na, uyaonayo, yaandike katika kitabu, na uyapeleke kwa makanisa saba yaliyoko Asia; kwa Efeso, na kwa Smirna, na kwa Pergamo, na kwa Thiatira, na kwa Sardi, na kwa Filadelfia, na kwa Laodikia. Ufunuo 1:9-11.

Yohana, mazingira yake na hali zilizoainishwa, vinamweleza kama mtu anayeteswa kwa kuwa mwabudu wa Sabato ya siku ya saba, lakini pia anayeteswa kwa sababu anaamini katika Biblia na maandiko ya Ellen White, ambayo ni 'ushuhuda wa Yesu'. Anasikia sauti kuu nyuma yake, akageuka ili kuiona, na kwa kufanya hivyo anawakilisha Mwadventista wa Sabato mwishoni mwa dunia anayesikia sauti nyuma yake ikisema, "Hii ndiyo njia, iendenieni."

Mistari yote ya unabii ni sambamba mwishoni mwa dunia.

"Katika Kitabu cha Ufunuo, vitabu vyote vya Biblia hukutana na kufikia tamati." Matendo ya Mitume, 585.

Nabii yeyote anayesikia sauti nyuma yake analingana na Yohana katika taswira ya watu wa Mungu mwishoni mwa ulimwengu. Yohana alisikia sauti nyuma yake iliyompa maagizo. Isaya pia alisikia sauti ya maagizo.

Na kwa hiyo Bwana atangoja, ili awafadhili; na kwa hiyo atatukuzwa, ili awaonee huruma; kwa kuwa Bwana ni Mungu wa hukumu; heri wote wanaomngojea.

Kwa maana watu watakaa Sayuni huko Yerusalemu; hamtalia tena; atakuwa mwenye neema kuu kwenu wakati sauti ya kilio chenu itakaposikika; atakaposikia, atawajibu. Na ijapokuwa Bwana atawapa mkate wa taabu na maji ya mateso, walimu wenu hawataondolewa tena pembeni, bali macho yenu yatawaona walimu wenu. Na masikio yenu yatasikia neno nyuma yenu, likisema, Hii ndiyo njia, iendeni ndani yake, mgeukapo kulia na mgeukapo kushoto. Isaya 30:18-21.

Watu waliosalia wa Mungu husikia sauti nyuma yao ikiwaonyesha ni njia gani wanapaswa kutembea. Kisha wanapaswa kuamua ikiwa watasikiliza au la. Watu wanaowakilishwa na Yohana na Isaya ni watu wa mwisho wa dunia wanaomngoja Bwana wakati Anakawia, na Isaya anatufahamisha kwamba Anakawia kwa sababu Yeye ni Mungu wa hukumu. Tangu mwanzo wa historia ya Wamillerite mwaka 1798 hadi kufungwa kwa mlango wa rehema kwa Uadventista wakati wa sheria ya Jumapili, Mungu anatekeleza hukumu katika patakatifu pa mbinguni. Ahadi ni kwamba wale wanaomngoja Bwana katika kipindi cha hukumu watabarikiwa.

Watu wa Mungu wanaobarikiwa kwa kusubiri, wanawakilishwa na wanawali wanaomngoja Bwana Arusi katika mfano wa wanawali kumi. Wote kumi walisinzia, kisha usiku wa manane ukatokea msukosuko uliowagawa wanawali waliolala usingizi katika makundi mawili. Kundi moja lilikuwa limesikia sauti nyuma yao na likageuka ili kuiona sauti iliyowaelekeza ni njia gani ya kufuata, na kundi lingine lilikataa kugeuka na kuisikia sauti—ijapokuwa ujumbe unaopatikana kote katika kitabu cha Ufunuo ni, "Yeye aliye na sikio, na asikie asemacho Roho kwa makanisa."

"Mfano wa wanawali kumi katika Mathayo 25 pia unaonyesha uzoefu wa watu Waadventista." Pambano Kuu, 393.

Yohana anawakilisha Waadventista wanaogeukia yaliyopita ili kuelewa yajayo. Wanaposikia "neni nyuma yao" kama vile Yohana alivyofanya, neno hilo pia linajumuisha maagizo yaliyotolewa katika ushuhuda wa Isaya kuhusu tukio hili hili. Maagizo ya Isaya yalikuwa, "Hii ndiyo njia, enendeni ndani yake, mkigeukapo kulia na mkigeukapo kushoto." Bikira werevu katika Danieli kumi na mbili wanaelewa kuongezeka kwa maarifa mwishoni mwa ulimwengu, kwa sababu walikuwa "wamekimbia huku na huko" katika neno ili kuelewa maarifa yanayotoa uzima ambayo yalifunguliwa muhuri.

Lakini wewe, Ee Danieli, uyafunge maneno haya, na ukitie muhuri kitabu, hadi wakati wa mwisho; wengi watakimbia huku na huko, na maarifa yataongezeka. Danieli 12:4.

Manabii tunaowazingatia wanawakilisha Waadventista wa Sabato katika historia ambapo hukumu inafikia hitimisho na mlango wa rehema unafungwa. Wale wanaowakilishwa kama wanawali wenye hekima husikia sauti nyuma yao ikisema, "Hii ndiyo njia, ieni ndani yake," naye anaahidi kuwaongoza katika njia wanapogeukia kushoto au kulia. "Kukimbia huku na huko" kama wanavyofanya wanawali wenye hekima kitabu kinapofunguliwa ni ishara ya kujifunza Biblia. Asili inatufundisha kwamba ili kukimbia, kwanza lazima ujifunze kutembea, na ushuhuda wa Isaya unasema kwamba ukisikiliza sauti iliyo nyuma yako, Yeye atakuongoza katika kujifunza Neno Lake, uwe unageukia Agano la Kale (kushoto) au Agano Jipya (kulia). Fungua Biblia naye atakuongoza kwa sauti Yake. Lakini kwa Waadventista wa Sabato mwishoni mwa dunia hili pia linamaanisha kwamba atakuongoza unapofungua Biblia (kushoto) na unapofungua Roho ya Unabii (kulia).

Njia ya kutembea inakuwa mahususi zaidi wakati ushuhuda wa Yereimia unapongezwa.

Ndivyo asemavyo Bwana: Simameni katika njia, tazameni, na ulizeni habari za mapito ya zamani, palipo njia iliyo njema, mtembee humo; nanyi mtapata raha kwa roho zenu. Lakini wakasema, Hatutatembea humo. Tena niliwaweka walinzi juu yenu, nikasema, Sikilizeni sauti ya baragumu. Lakini wakasema, Hatutasikiliza.

Kwa hiyo, sikieni, enyi mataifa, nanyi jueni, ee kusanyiko, yaliyo miongoni mwao. Sikia, ee dunia: tazama, nitaleta uovu juu ya watu hawa, hata matunda ya mawazo yao, kwa sababu hawakuyasikiliza maneno yangu, wala sheria yangu; bali wameikataa. Yereimia 6:16-19.

Kuna makundi mawili ya waabudu katika kifungu hiki. Kundi moja huzingatia "njia" zote na huchagua "njia za kale" za kuziendea. Walikuwa na uwezo wa kuchagua "njia njema" kutoka miongoni mwa "njia" nyingine zote zinazowezezana, kwa kuwa wao ni wale waliosikiliza sauti iliyo nyuma yao, na sauti hiyo ikawaambia, "hii ndiyo njia, enendeni ndani yake." Yohana anawakilisha wale wanaosikia sauti kutoka nyuma, sauti itokayo katika "njia za kale."

'Hivi asema Bwana, simameni njiani, tazameni, na ulizeni habari za mapito ya zamani, palipo njia njema, nanyi mtembee humo.' Yereimia 6:16.

Mtu yeyote asitafute kung'oa misingi ya imani yetu—misingi iliyowekwa mwanzoni mwa kazi yetu kwa kusoma Neno kwa maombi na kwa ufunuo. Juu ya misingi hii tumekuwa tukijenga kwa miaka hamsini iliyopita. Watu wanaweza kudhani kwamba wamepata njia mpya na kwamba wanaweza kuweka msingi imara zaidi kuliko ule uliowekwa. Lakini huu ni udanganyifu mkubwa. Hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine isipokuwa ule uliokwisha kuwekwa.

Hapo zamani, wengi walijitosa kujenga imani mpya na kuanzisha kanuni mpya. Lakini jengo lao lilidumu kwa muda gani? Lilianguka upesi, kwa kuwa halikuwa limejengwa juu ya Mwamba.

Je, wanafunzi wa kwanza hawakulazimika kukabiliana na kauli za wanadamu? Je, hawakulazimika kusikiliza nadharia za uongo, kisha, baada ya kufanya yote, kusimama imara, wakisema: 'Hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine kuliko ule uliowekwa'? 1 Wakorintho 3:11.

"Hivyo inatupasa kushikilia kwa uthabiti ule mwanzo wa tumaini letu mpaka mwisho. Maneno yenye nguvu yamepelekwa na Mungu na Kristo kwa watu hawa, yakiwatoa kutoka ulimwenguni, kipengele kwa kipengele, hadi katika nuru iliyo dhahiri ya kweli ya sasa. Kwa midomo iliyoguswa na moto mtakatifu, watumishi wa Mungu wametangaza ujumbe huo. Tamko la kimungu limeweka muhuri wake juu ya uhalisi wa ile kweli iliyotangazwa." Ushuhuda, juzuu ya 8, 296, 297.

Lakini kuna kundi lingine katika mstari wa Yeremia, na lile 'kusanyiko' analoliita hivyo limejenga nyumba inayowakilisha imani mpya, na nyumba hiyo inaanguka kwa sababu haikujengwa juu ya mwamba. Nyumba hiyo ni Kanisa la Waadventista Wasabato, au kama Yohana anavyoliita kanisa hilo hilo - sinagogi la Shetani.

Kukataa kusikiliza ni kukataa "maneno" yake na "sheria" yake. Kwa sababu ya uasi wao dhidi ya kurudi na kutembea katika njia za kale, na pia kwa sababu ya kukataa kusikia sauti ya baragumu la mlinzi, Mungu ataleta uovu juu ya watu ambao Yeremia anawatambua kuwa "kusanyiko ovu." Jinsi Mungu anavyoshughulika na kanisa la Waadventista Wasabato la Laodikia ni mada ya unabii wa Biblia. Nabii Hosea huchangia kueleza sifa za "kusanyiko ovu" anapozungumza kuhusu kwa nini wamekataliwa.

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa; kwa kuwa umeyakataa maarifa, mimi nami nitakukataa, hutakuwa kuhani wangu; kwa kuwa umesahau sheria ya Mungu wako, mimi nami nitawasahau watoto wako. Hosea 4:6.

Wanakataliwa kwa kukosa maarifa, ambayo yanawakilisha ujumbe unaofunuliwa wakati wa mwisho. Mungu hapa anamaliza uhusiano Wake wa agano na watu Wake katika kifungu hiki, kwa kuwa anawaita moja kwa moja, "Watu Wangu!" Kwa sababu wamemkataa Kristo, na wamesahau sheria Yake, hawatakuwa makuhani kwa Mungu. Watu wa Mungu wanapoingia katika agano na Mungu, Yeye huwafanya kuwa makuhani na wafalme. Mungu alipoingia katika agano na Israeli ya kale alizungumza kupitia Musa:

Basi sasa, mkitii sauti yangu kwa kweli, na kulishika agano langu, ndipo mtakuwa mali ya thamani kwangu kuliko mataifa yote; kwa maana dunia yote pia ni mali yangu; nanyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani, na taifa takatifu. Haya ndiyo maneno utakayowaambia wana wa Israeli. Kutoka 19:5, 6.

Mungu alipoingia katika agano na Kanisa la Kikristo, alisema kupitia Petro:

Bali ninyi ni kizazi teule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa pekee; ili mpate kuzitangaza sifa zake yeye aliyewaita kutoka gizani kuingia katika nuru yake ya ajabu; ambao zamani hamkuwa watu, bali sasa ninyi ni watu wa Mungu; mliokuwa hamkupata rehema, bali sasa mmepata rehema. 1 Petro 2:9, 10.

Petro katika aya hizi anazungumzia mpito kutoka Israeli ya kale, kama watu wa agano waliochaguliwa na Mungu, hadi kanisa la Kikristo, anaposema kwamba “hapo zamani hawakuwa taifa, bali sasa ni watu wa Mungu.” Wayahudi walipojitenga na Mungu, Bwana akaingia agano na kanisa la Kikristo. Wote wawili walihesabiwa kuwa taifa la makuhani walipokuwa katika ndoa na Bwana.

Kukataliwa kama kuhani kunamaanisha kwamba wakati fulani mlikuwa watu wa agano. Waadventista Wasabato waliingia katika agano na Bwana mwanzoni mwa historia ya Waadventista Wasabato. Kanisa la nyikani lilitoka katika Mageuzi lakini likaukataa ujumbe wa Wamileraiti, na hivyo likajitenga na Mungu katika historia ya ujumbe wa malaika wa kwanza na wa pili. Utengano wa mwisho ulikuwa kuwasili kwa malaika wa pili, na tamko lilikuwa kwamba hawakuwa tena binti wa Kristo, bali walikuwa wamekuwa binti wa Babeli. Mara tu baada ya hapo, wakati wa Kilio cha Usiku wa Manane, Mungu alimwita bibiarusi wake mpya kwenye ndoa ya agano.

Sahani mbili zilizokuwa ishara ya agano kwa Israeli ya kale zilikuwa sahani mbili za Amri Kumi, na sahani mbili za Israeli ya kisasa ya kiroho ni sahani mbili za Habakuki kama zinavyowakilishwa na chati za 1843 na 1850. Watu wa agano ambao uvuvio umewatambua mara kwa mara kama Laodikia walikataa njia za kale, wakakataa kuusikiliza sauti iliyokuwa nyuma yao, na hivyo wanairudia historia ya mwisho ya Israeli ya kale wanapotapikwa kutoka kinywani mwa Bwana. Kwa nini hili hutokea kwa wale anaowaita, "watu wangu"?

Mfano wa wanawali kumi, unaoonyesha uzoefu wa Uadventista, umetimizwa mara mbili, mara moja mwanzoni na kisha mwishoni mwa Uadventista. Dada White anafundisha kwamba mfano huo umeshatimizwa na pia utatimizwa kwa kila herufi, na pia kwamba mfano huo unapaswa kueleweka daima kama kweli ya sasa, kama ilivyo kwa malaika wa tatu.

"Mara nyingi naelekezwa katika mfano wa wanawali kumi, ambao watano walikuwa wenye busara, na watano wapumbavu. Mfano huu tayari umetimia na utatimika kwa kila herufi, maana unahusu kwa namna ya pekee wakati huu, na, kama vile ujumbe wa malaika wa tatu, umetimia na utaendelea kuwa ukweli wa sasa hadi mwisho wa wakati." Review and Herald, Agosti 19, 1890.

Uadventista wa Wamillerite ulitekeleza kipindi cha kusubiri cha ule mfano kati ya utabiri wao ulioshindikana wa 1843 na utabiri sahihi wa Oktoba 22, 1844. Maelezo ya kinabii ya historia hii ni mengi na muhimu, lakini ninataka tu kubainisha kwamba mfano wa wanawali kumi umeunganishwa moja kwa moja na malaika wa tatu kama Dada White alivyosema hivi punde.

Kuanzia 1798 hadi tarehe 22 Oktoba, 1844, ujumbe wa malaika wa kwanza ulitangaza kufunguliwa kwa hukumu. Kabla tu ya hukumu kuanza, Kilio cha Usiku wa Manane cha mfano wa wanawali kumi kilitimia. Hivyo basi, wakati malaika wa tatu anapotangaza kufungwa kwa hukumu, tangazo la Kilio cha Usiku wa Manane litarudiwa mara nyingine tena.

Kutambuliwa kwamba makanisa ya Kiprotestanti yalikuwa yameukataa ujumbe wa Mungu, hivyo yakawa binti za Babeli, kulikuwa ni kuwasili kwa ujumbe wa malaika wa pili na mwanzo wa wakati wa kusubiri katika ule mfano uliokuwa ukitimia “kwa kila herufi.” Bwana hakurudi mwaka 1843; alichelewa ili kujaribu na kubariki wanawali. Tangazo la malaika wa pili lililotambua makanisa ya Kiprotestanti kuwa binti za Babeli lilikuwa mwito kwa wale waliobaki katika makanisa hayo yaliyoanguka watoke na wasimame pamoja na wafuasi wa Miller na uelewa wao wa unabii. Katika mkutano wa kambi huko Exeter, Samuel Snow alitoa ushahidi uliohitajika kuthibitisha kuja kwa Bwana tarehe 22 Oktoba 1844, na ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane ulitapakaa kote nchini kama wimbi kubwa. Kisha malaika wa tatu aliwasili wakati wa Kukata Tamaa Kuu ya tarehe 22 Oktoba 1844.

Huu ulikuwa muhtasari mfupi wa historia ya awali; nimeacha nje mambo mengi ili kuainisha hoja chache zinazoonekana kuhusiana zaidi na kile tunacholishughulikia.

Tutaendelea na mawazo haya katika makala ijayo.